

PIERRE LEMAITRE

DRIE DAGEN EN LEVENSLANG

Hoe herpak je je leven na een
onomkeerbare daad?

ROMAN

Ook verschenen van Pierre Lemaitre bij Xander Uitgevers

Alex (2013)

Tot ziens daarboven (2014)

Irène (2014)

Camille (2014)

Rosy (2015)

Vals leven (2016)

Pierre Lemaitre

Drie dagen en levenslang

Vertaald door Richard Kwakkel

Uitgegeven door Xander Uitgevers BV
Hamerstraat 3, 1021 JT Amsterdam

www.xanderuitgevers.nl

Oorspronkelijke titel: *Trois jours et une vie*
Oorspronkelijke uitgever: Editions Albin Michel
Vertaling: Richard Kwakkel
Omslagontwerp: Studio Marlies Visser
Omslagbeeld: Getty Images, H el ene Desplechin
Auteursfoto: Richard Dumas
Zetwerk: ZetSpiegel, Best

Copyright   2016 Editions Albin Michel, Parijs
Copyright   2016 voor de Nederlandse taal:
Xander Uitgevers BV, Amsterdam

Eerste druk 2016

ISBN 978 94 0160 609 7 | NUR 302

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te traceren.
Mocht u desondanks menen rechten te kunnen uitoefenen, dan kunt
u contact opnemen met de uitgever. Niets uit deze uitgave mag
openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet
of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Pascaline
Voor mijn dierbare vriend Camille Trumer

1999

1

Eind december 1999 vond bij Beauval een opmerkelijke reeks dramatische gebeurtenissen plaats, in de eerste plaats natuurlijk het overlijden van de kleine Rémi Desmedt. In die verstilde, bosrijke omgeving, waar de klok langzamer lijkt te tikken, leidde de plotse-linge dood van het jongetje tot grote beroering. Veel inwoners beschouwden het voorval zelfs als een voorbode van nog groter onheil.

In de ogen van Antoine, die het middelpunt van het drama was, begon het allemaal met de dood van Odysseus. God mag weten wat de oude Desmedt, de baas van de hond, heeft bewogen die roodbruin met witte bastaard, graatmager en hoog op de poten, de naam van een Griekse held te geven. Het is een van de vele mysteries in dit bizarre verhaal.

Het gezin Desmedt woonde naast Antoine, die destijds twaalf was. Gek was hij op die hond, al was het maar omdat zijn eigen moeder nooit beesten in huis had gewild. Geen kat, geen hond, geen hamster, niks, dat geeft maar troep.

Odysseus kwam dolgraag naar het hek als Antoine hem riep, hij liep vaak mee met de jongens naar het meer of door de uitgestrekte bossen rondom, en als Antoine alleen op pad ging, nam hij Odysseus altijd mee. Antoine betrapte zich er zelfs op tegen het beest te praten alsof het een vriend was. De hond hield dan even zijn kop scheef ten teken van opperste concentratie, om er vervolgens in vliegende vaart vandoor te gaan, zijn manier om te zeggen dat het tijd voor minder serieuze zaken was.

Tegen het eind van de zomer waren Antoine en zijn klasgenoten druk in de weer geweest met de bouw van een hut in de heuvels bij Saint-Eustache. Het was Antoines idee geweest, maar Théo

had zoals gewoonlijk gedaan alsof hij het had bedacht en op die manier de rol van bouwopzichter naar zich toe getrokken. Théo had het overwicht dat hij over de kleine vriendenclub had te danken aan twee omstandigheden: hij was de grootste van het stel en hij was de zoon van de burgemeester. Dat soort dingen hadden nog gewicht in een dorp als Beauval (je hebt een pesthekel aan mensen die je steeds weer op dezelfde positie kiest, maar de burgemeester is en blijft een soort heilige en diens zoon een kroonprins, die maatschappelijke hiërarchie vindt zijn oorsprong bij de kleine neringdoenden en verbreedt zich van daar naar alle clubs en verenigingen en door capillaire werking zelfs naar het schoolplein). Théo Weiser was ook de slechtste leerling van de klas. Waaruit, volgens zijn klasgenoten, zijn krachtige persoonlijkheid bleek. Als zijn vader hem weer een draai om zijn oren had gegeven, en dat gebeurde nogal eens, droeg hij zijn blauwe plekken met onverholven trots, het was de prijs die superieure geesten betaalden voor non-conformisme in een verder volgzaam wereld. Hij had ook veel sjans bij de meisjes, waardoor hij bij de jongens weliswaar kon rekenen op respect en bewondering, maar niet erg geliefd was. Antoine daarentegen stelde geen hoge eisen en was niet jaloers aangelegd. Dat de hut werd gebouwd, was voor hem genoeg, hij hoefde er niet zo nodig de baas over te spelen.

Alles was anders geworden nadat Kevin een PlayStation voor zijn verjaardag had gekregen. De bossen rond Saint-Eustache waren leeggestroomd, want iedereen had bij Kevin thuis gezeten, tot grote tevredenheid van diens moeder, die het meer en de bossen altijd al veel te gevaarlijk had gevonden. Dit geheel in tegenstelling tot Antoinettes moeder, die het maar niks vond, die woensdagmiddagen op de bank, daar word je maar dom van, en dus verbood ze hem uiteindelijk te gaan. Antoine protesteerde tegen dat besluit, niet dat hij nou zo dol was op videospelletjes, maar omdat hij zo zijn vrienden niet meer zag. Op woensdag en zaterdag voelde hij zich eenzaam.

Hij bracht veel tijd door met Émilie Mouchotte, net als hij twaalf jaar oud, springerige krullen, blond als een pasgeboren kuiken en sprekende ogen, geen katje om zonder handschoenen aan te pak-

ken, het soort meisje waar je alles voor doet, zelfs Théo was op haar, maar spelen met een meisje, dat was niet hetzelfde.

Antoine dook dus weer de bossen van Saint-Eustache in en begon met de bouw van een hut, een boomhut deze keer, tussen de takken van een beuk, op drie meter van de grond. Hij hield de bouw geheim en kraaide al op voorhand victorie, voor als zijn kameraden, uitgespeeld op de PlayStation, ook weer de bossen in-trokken en zijn bouwwerk ontdekten.

De bouw kostte hem veel tijd. Hij verzamelde stukken zeil bij de zagerij om de openingen in zijn boomhut af te sluiten tegen de regen, legde stukken asfaltpapier op het dak, hing lappen stof op om het interieur op te leuken en maakte her en der nisjes om zijn schatten in te verstoppert. Het karwei was nooit af, want door het ontbreken van een bouwtekening moest hij regelmatig opnieuw beginnen. Week in week uit stak hij al zijn vrije tijd in de boomhut en was er in zijn hoofd nergens anders ruimte voor, waardoor het steeds lastiger werd geheim te houden waar hij mee bezig was. De hele school zou versteld staan, hield hij zich voor, maar vrijwel niemand was onder de indruk. In die tijd waren ze allemaal in de ban van de nieuwe Tomb Raider, daar had iedereen de mond vol van.

Al die tijd dat hij aan zijn bouwwerk besteedde, hield Odysseus Antoine gezelschap. Niet dat de hond een grote hulp was, maar hij was er in ieder geval. Het beest bracht hem op het idee van een hondenlift. Dan zou Odysseus met hem mee kunnen als hij zich terugtrok in zijn nieuwe onderkomen. Dus keerde hij terug naar de zagerij voor een katrol, een stuk touw en iets om een platform van te maken. Het kostte hem veel tijd om die lift, de kroon op zijn werk, het bewijs van zijn ambities als bouwmeester, af te maken. Tijd die hij vooral doorbracht met achter de hond aan te rennen, bij wie de schrik er al meteen in zat toen het platform voor het eerst van de grond loskwam. Een platform dat hij bovendien alleen met behulp van een lange stok recht kon houden. Het was niet ideaal, maar Odysseus kwam in ieder geval boven. Het arme beest liet de hele wankelende tocht naar boven een hartverscheurend gekef horen en kroop bevend als een riet tegen Antoine aan als die

zich eenmaal bij hem had gevoegd. Antoine genoot, snoof Odysseus' geur op en aaide hem en sloot zijn ogen van puur geluk. Odysseus weer naar beneden laten was veel eenvoudiger, want de hond sprong al van het platform ruim voordat de begane grond was bereikt.

Antoine bracht allemaal spullen mee die hij op zolder had gevonden: een zaklamp, een deken, iets om te lezen en te schrijven, eigenlijk alles wat een mens nodig heeft om volledig zelfvoorzienend te zijn. Nou ja, bijna dan.

Niet dat Antoine een kluzenaar was. Zijn kluzenaarschap was hem opgedrongen door de omstandigheden, door zijn moeders afkeer van videospelletjes. Zijn leven was doorspekt met wetten en regels die zijn moeder met grote regelmaat en creativiteit uitvaardigde. Deze onverzettelijke geest had zich na haar scheiding net als talloze andere alleenstaande moeders tot een vrouw met principes ontwikkeld.

Zes jaar eerder had Antoines vader een verandering van werkomgeving aangegrepen om ook van vrouw te veranderen. Hij had naast de formulieren voor zijn overplaatsing naar Duitsland ook die voor zijn scheiding ingevuld, tot grote ontsteltenis van Blanche Courtin, terwijl hun huwelijk nooit echt goed was geweest en momenten van intimiteit tussen beide echtelieden na de geboorte van Antoine steeds zeldzamer waren geworden. Meneer Courtin was na zijn vertrek nooit meer teruggekeerd naar Beauval. Hij stuurde stipt op tijd cadeautjes die nimmer aansloten bij de wensen en behoeftes van zijn enige nageslacht, speelgoed voor een zestienjarige toen zijn zoon acht was, voor een zesjarige toen die elf was. Antoine had hem een keer opgezocht in Stuttgart. Vader en zoon hadden drie lange dagen stommetje gespeeld en eendrachtig besloten het bij die ene exercitie te laten. Meneer Courtin was net zomin gebakken voor het vaderschap als mevrouw Courtin voor het huwelijk.

Die hele deerniswekkende episode had moeder en zoon wel dichterbij elkaar gebracht. Na zijn terugkeer uit Duitsland weet hij het trage, lome ritme van zijn moeders leven aan wat in zijn ogen haar

eenzaamheid en verdriet moest zijn en bekeek hij haar met nieuwe, enigszins bedroefde ogen. En natuurlijk begon hij zich verantwoordelijk voor haar te voelen, dat zou elke jongen van zijn leeftijd doen. Al was ze nog zo onverdraaglijk (en soms zelfs onuitstaanbaar), hij bespeurde iets in haar wat alles goed maakte, de dagelijkse sleur, de tekortkomingen, haar karakter, de omstandigheden... Zijn moeder nog ongelukkiger maken dan ze in zijn ogen al was, was voor Antoine ondenkbaar. Die zekerheid zou hij nooit loslaten.

Dat, gekoppeld aan zijn tamelijk gesloten karakter, maakte van Antoine alles bij elkaar een enigszins somber kind, wat door de komst van Kevins PlayStation alleen nog maar was verergerd. In de driehoek afwezige vader, dominante moeder, verre vriendjes, speelde de hond Odysseus natuurlijk een centrale rol.

De dood van Odysseus was voor Antoine een buitengewoon ingrijpende gebeurtenis, vooral de manier waarop het dier aan zijn eind kwam.

De buurman, meneer Desmedt, was de eigenaar van het beest. Een zwijgzame man met een opvliegend karakter, sterk als een paard, met borstelige wenkbrauwen en een gezicht als van een woedende samoerai, altijd zeker van zijn zaak, niet een type dat eenvoudig zijn mening herzag. En een ruziezoeker. Hij had zijn hele leven bij Weiser gewerkt, houten speelgoed sedert 1921, de voornaamste werkgever in Beauval, een loopbaan doorspekt met ruzies en vechtpartijen. Twee jaar eerder was hij zelfs de laan uitgestuurd nadat hij zijn ploegbaas in het bijzijn van alle collega's een klap had verkocht.

Hij had een dochter van een jaar of vijftien, Valentine, die in Saint-Hilaire op de kappersschool zat, en een zoon van zes, Rémi, die Antoine tomeloos bewonderde en overal achter hem aan liep als hij de kans kreeg.

Maar de kleine Rémi was hem allesbehalve tot last. Hij was uit hetzelfde hout gesneden als zijn vader, had schouders zo breed dat hij wel houthakker kon worden, en was heel goed in staat samen met Antoine naar de heuvels van Saint-Eustache te lopen, of zelfs naar het meer. Mevrouw Desmedt vond Antoine een verstandige

knul, en gelijk had ze, aan wie ze Rémi als dat zo uitkwam met een gerust hart kon toevertrouwen. Rémi kon toch al gaan en staan waar hij wilde. Beauval is maar een kleine stad, met wijken waar iedereen elkaar kent. Of de kinderen nu bij de zagerij spelen, het bos ingaan of ravotten in de buurt van Marmont of Fuzelières, er is altijd wel een volwassene aan het werk, of toevallig in de buurt.

Antoine, die grote moeite had om dingen geheim te houden, had Rémi op een dag meegenomen naar zijn hut in de hoogte. Het jongetje had zijn bewondering voor zoveel technisch vernuft niet onder stoelen of banken gestoken en was een paar keer achter elkaar dolenthousiast met de lift omhoog en omlaag gegaan. Waarna een indringend gesprek volgde, Rémi, luister, dit is een groot geheim, niemand mag van die hut weten, hoor je? Kan ik op je rekenen? We praten er met niemand over, oké? Rémi had beloofd, gezworen, bezworen en plechtig tussen twee vingers gespogen, en voor zover Antoine wist, had het mannetje ook woord gehouden. Voor hem betekende een groot en diep geheim delen met Antoine dat hij bij de grote mensen hoorde, dat hij zelf groot was. Hij had bewezen dat hij het vertrouwen van anderen waard was.

22 december was een vrij zachte dag, de temperatuur lag een paar graden boven het gemiddelde voor die tijd van het jaar.

Antoine was natuurlijk opgewonden omdat het bijna kerst was (hij hoopte vurig dat zijn vader deze keer zijn brief wél las en hem een PlayStation zou sturen), maar voelde zich nog eenzamer dan anders.

Hij had het niet langer voor zich kunnen houden en het tegen Émilie gezegd.

Een jaar eerder had hij masturberen ontdekt en sindsdien sloeg hij meerdere keren per dag de hand aan zichzelf. Talloze keren had hij in het bos gestaan, zijn spijkerbroek op zijn enkels, met één hand steunend tegen een boom, en zichzelf bij de gedachte aan Émilie afgetrokken. Hij was tot het louterende inzicht gekomen dat hij die hele boomhut alleen voor haar had gebouwd, dat hij een nestje had gebouwd waarin hij zich samen met haar kon terugtrekken.

Een paar dagen eerder was ze met hem meegekomen het bos in en had ze het bouwwerk met de nodige scepsis opgenomen. Moest ze daar de hoogte in? Ze had weinig op met de civieltechnische kant van de zaak, maar des te meer met Antoine, met wie ze wat graag wilde flirten, maar niet op drie meter boven de grond. Ze had koket een blonde lok om haar vinger gedraaid, maar toen Antoine, boos over haar reactie, niet in de stemming leek om het spelletje mee te spelen, was ze weer vertrokken.

Haar korte verblijf had Antoine een ongemakkelijk gevoel gegeven, ze zou er vast met anderen over praten, hij voelde zich een beetje belachelijk.

Hij was teruggegaan naar Saint-Eustache, maar zelfs de kerstsfeer en het vooruitzicht van zijn cadeau hadden de herinnering aan het fiasco met Émilie niet uit zijn gedachten kunnen verdrijven, een fiasco dat in zijn beleving steeds meer de gedaante van een vernedering aannam.

Nu werd de feeststemming in Beauval toch al getemperd door ongerustheid. Kerstversiering, lichtjes, een grote boom op het plein, een concert door de gemeentelijke zangvereniging, de stad had er als altijd alles aan gedaan om een passende eindejaarsfeer op te roepen, maar dit jaar met een zekere terughoudendheid, omdat zich donkere wolken samenpakten boven de firma Weiser en dus ook boven Beauval. Het was ondertussen wel duidelijk dat de belangstelling voor houten speelgoed bij het grote publiek tanende was. De fabriek van priktollen, trekpoppen en essenhouten treintjes bood dapper weerstand, maar iedereen gaf zijn kinderen spelconsoles en de mensen in Beauval voelden wel dat er iets niet klopte, dat het voortbestaan van het bedrijf in gevaar was. Telkens doken weer geruchten op over vermindering van de productie. Ze waren al gekrompen van zeventig personeelsleden tot vijfenzestig, vervolgens tot zestig en toen tot tweeënvijftig. Mouchotte, de ploegbaas, was twee jaar terug al ontslagen en had nog altijd geen ander werk gevonden. Ook Desmedt vreesde voor zijn baan, hoewel hij al heel lang voor het bedrijf werkte. Net als vele anderen was hij bang dat zijn naam op de volgende lijst zou prijken, waar-

van sommigen beweerden dat hij al kort na de feestdagen zou worden gepubliceerd.

Die dag, even voor zessen 's avonds, stak Odysseus ter hoogte van de apotheek de hoofdstraat van Beauval over en werd aangereden door een auto. De chauffeur stopte niet.

Ze droegen de hond naar het huis van Desmedt. Het nieuws ging als een lopend vuurtje door de stad. Antoine haastte zich naar huis. Odysseus lag in de tuin en ademde moeilijk. Hij draaide zijn kop naar Antoine, die verstijfd van schrik bij het hek bleef staan. Een gebroken poot en een paar gebroken ribben, dus er moest een dierenarts aan te pas komen. De oude Desmedt, de handen diep in zijn zakken, staarde naar zijn hond, liep het huis in, kwam gewapend met een geweer naar buiten en schoot het dier van dichtbij een kogel in de buik. Daarna stopte hij het kadaver in een plastic zak om het naar de stort te brengen. Einde verhaal.

Het was allemaal zo snel gegaan dat Antoine er met open mond naar had staan kijken, niet in staat een woord uit te brengen. Niet dat hij gehoor had gevonden. Desmedt was weer naar binnen gegaan en had de deur achter zich dichtgetrokken. De puinzak met de stoffelijke resten van Odysseus stond achter in de tuin bij een paar andere zakken, gevuld met de restanten van het konijnenhok dat Desmedt een week eerder had gesloopt om er een nieuw hok neer te kunnen zetten.

Met stomheid geslagen keerde Antoine terug naar huis.

Zijn verdriet was zo groot dat hij die avond niet de kracht vond het er met zijn moeder over te hebben, aan wie het hele voorval toch was voorbijgegaan. De beelden van die middag drongen zich onophoudelijk aan hem op en met een enorme knoop in zijn maag dacht hij eraan terug, het geweer, de kop van Odysseus, zijn ogen vooral, de massieve gestalte van Desmedt... Hij kreeg geen woord over zijn lippen en geen hap door zijn keel, gebaarde dat hij zich niet lekker voelde en ging naar boven naar zijn kamer om zich over te geven aan een enorme huilbui. Van onder aan de trap riep zijn moeder: 'Antoine, gaat het?' en hij wist er tot zijn eigen stomme verbazing een 'Ja, het gaat wel' uit te persen, duidelijk

genoeg om zijn moeder gerust te stellen. Pas heel laat werd hij overmand door een slaap beheerst door dode honden en geweren. Toen hij wakker werd, was hij doodop.

Donderdags ging zijn moeder altijd al heel vroeg naar de markt om te werken. Van alle baantjes die ze in een jaar hier en daar had, was dit het enige waar ze echt een enorme hekel aan had. En dat kwam alleen door haar baas, meneer Kowalski, een vrek, zei ze, die zijn personeel het absolute minimum betaalde, altijd te laat, en ze voor half geld overgebleven partijen verkocht die hij eigenlijk had moeten weggooien. Voor dag en dauw opstaan voor drie frank en een beetje, maar toch deed ze het al vijftien jaar. Uit een soort plichtsbesef. De avond ervoor begon ze er al over, ziek werd ze ervan. Lang en mager, uitgemergeld gezicht, holle wangen, dunne lippen, indringende blik in zijn ogen, nerveus als een kat in een vreemd pakhuis, meneer Kowalski leek in niets op het beeld dat mensen hebben van een slager annex poelier. Volgens Antoine, die hem regelmatig tegenkwam, had hij een kop als een vogelverschrikker. Hij had een slagerij in Marmont gekocht, die hij sinds de dood van zijn echtgenote, twee jaar nadat hij in het dorp was neergestreken, dreef met twee man personeel. ‘Neemt nooit eens iemand extra in dienst,’ mopperde Antoines moeder, ‘vindt dat we al met genoeg zijn.’ Hij had een vaste plek op de markt in Marmont en elke donderdag maakte hij een rondje langs een paar dorpen dat eindigde in Beauval. Het lange, magere gezicht van meneer Kowalski was aanleiding voor grote hilariteit bij kinderen, die hem Frankenstein noemden.

Die ochtend stapte mevrouw Courtin traditiegetrouw op de eerste bus naar Marmont. Antoine was al wakker, hoorde hoe ze zachtjes de deur achter zich dichtdeed, stond op, liep naar het raam en keek in de tuin van de bureu. Daar, in een hoek die hij vanuit zijn kamerraam niet kon zien, lag de puinzak met...

Opnieuw welden tranen op in zijn ogen. Ontroostbaar was hij, niet alleen om de dood van de hond, maar ook omdat die hem pijnlijk herinnerde aan de eenzaamheid, aan alle teleurstellingen en tegenslagen van die laatste maanden.

Omdat ze nooit voor het begin van de middag terug was, schreef zijn moeder al zijn taken op een grote lei die in de keuken hing. Er stonden altijd huishoudelijke karweitjes op, dingen die hij moest klaarleggen, een paar boodschappen in de plaatselijke supermarkt en een waslijst met aansporingen en adviezen, ruim je kamer op, er ligt ham in de koelkast, eet ten minste één bakje yoghurt en iets van fruit, enzovoort.

Mevrouw Courtin, die alles toch altijd tot in de puntjes voorbereidde, vond telkens moeiteloos klusjes voor hem. Al ruim een week gluurde Antoine af en toe in de kast naar het pakje dat zijn vader hem had gestuurd en dat ongeveer de grootte had van een PlayStation, maar deze keer taalde hij er niet naar. De onverwachte brute dood van de hond beheerste zijn gedachten. Hij ging aan de slag. Hij deed boodschappen zonder een woord met iemand te wisselen, bij de bakker kon er alleen een hoofdknikje af, iets zeggen kon hij domweg niet.

Tegen het begin van de middag kon hij nog maar aan één ding denken: zo snel mogelijk een goed heenkomen zoeken in Saint-Eustache.

Hij nam mee wat hij niet op had kunnen krijgen om het onderweg ergens weg te gooien. Toen hij bij de burens langsliep, dwong hij zichzelf niet in de hoek te kijken waar de puinzakken stonden. Hij versnelde zijn pas, de nabijheid verscherpte de pijn alleen nog maar, en zijn hart bonkte in zijn keel. Hij balde zijn vuisten en zette het op een rennen, en stopte pas onder zijn boomhut. Terwijl hij naar adem hapte, ging zijn blik omhoog. Het toevluchtsoord dat hij met zoveel zorg en toewijding in elkaar had gezet, leek plotseling van een ontstellende lelijkheid. Die lappen stof, die flarden zeil, de stroken asfalt papier, het leek op iets uit een sloppenwijk. Hij moest denken aan het teleurgestelde gezicht van Émilie, toen ze zijn bouwsel zag... Hij klom woedend in de boom en sloopte alles, de stukken hout vlogen alle kanten op. Toen alles verspreid in de rondte lag, klom hij uitgeput weer naar beneden. Hij steunde met zijn rug tegen de stam, liet zich op de grond zakken en vroeg zich een tijdlang af wat hij nu moest doen. Het leven had zijn glans verloren.

Hij miste Odysseus.

Toen dook Rémi op.

Antoine zag hem al van verre komen. Hij liep behoedzaam, alsof hij bang was op een paddenstoel te gaan staan. Na een tijdje stond hij voor Antoine, die met zijn hoofd op zijn armen zat te snikken. Daar bleef hij staan, met zijn armen slap langs zijn lijf. Hij keek omhoog de boom in, zag dat de hele boomhut was gesloopt, opende zijn mond, maar kreeg geen tijd iets te zeggen.

‘Waarom heeft je vader dat gedaan?’ brulde Antoine. ‘Nou, waarom heeft hij dat gedaan?’

De woede had hem op de been gebracht. Rémi keek hem aan, met ogen groot als schotels, en hoorde de verwijten aan zonder die te begrijpen, want thuis hadden ze hem alleen maar verteld dat Odysseus weer eens de hort op was, wat hij af en toe inderdaad deed.

Op dat moment, ten prooi aan een onbedwingbaar gevoel van onrechtvaardigheid, verloor Antoine zichzelf. De shock veroorzaakt door de dood van Odysseus sloeg om in oncontroleerbare razernij. Verblind door woede griste hij de stok van de grond die hij tot voor kort had gebruikt voor de lift en zwaaide ermee alsof Rémi een hond was en hij diens baas.

Rémi had Antoine nog nooit zo meegemaakt en was bang.

Hij draaide zich om en begon te lopen.

Antoine, een rood waas voor zijn ogen, greep de stok nu met beide handen beet en sloeg ermee in op het kind. De stok raakte Rémi tegen zijn rechterslaap. Het jongetje zakte in elkaar. Antoine kwam dichterbij, stak hem zijn hand toe, schudde zachtjes zijn schouder.

Rémi?

Bewusteloos natuurlijk.

Antoine trok aan het lichaampje om Rémi tegen zijn wang te kunnen tikken, maar toen het jongetje eenmaal op zijn rug lag, keek hij in twee wijd opengesperde ogen.

Star en glazig.

En opeens drong het tot hem door: Rémi was dood.